

Midden-Holland

***De Groene
Randstad***

Midden-Holland: De Groene Randstad

De regio Midden-Holland bestaat uit de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. Midden-Holland heeft nu bijna 250.000 inwoners. We groeien hard door naar 300.000 inwoners in 2050: een bevolkingsgroei van 18%, terwijl het percentage voor Nederland 5% is.¹

Midden-Holland is de Groene Randstad

Midden-Holland bevat de gouden combinatie van stedelijk en landelijk gebied, middenin de Randstad! De verwevenheid tussen stad en land is overal merkbaar. Denk bijvoorbeeld aan de kaas: deze draagt de naam van Gouda, maar wordt geproduceerd in de gemeenten er omheen.

De Groene Randstad biedt een totaalpakket voor goed wonen, werken en leven:

- Unieke centrale ligging in de Randstad, tussen Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam
- Met uitstekende verbindingen: de belangrijke (snel-), spoor- en waterwegen tussen de metropolen en vanuit de Randstad naar de rest van Nederland lopen door de regio Midden-Holland
- Onze eigen stedelijke gebieden met bijbehorende voorzieningen, waarbinnen centrumstad Gouda een regiofunctie vervult voor de omliggende gemeenten.
- Onze uitgestrekte weilanden, plassen en polders die ruimte bieden aan natuur en recreatie.
- Midden-Holland heeft daarnaast specifiek te maken met bodemdaling door de veengrond, wat zowel uitdagingen (verzakking) als kansen (kennis en innovatie) biedt. Onze slappe veengrond kenmerkt onze bodem, maar niet onze aanpak!
- Onze economie wordt bepaald door sterk lokaal gewortelde MKB-bedrijven, waardoor ook het bedrijfsleven nauw verweven is met de samenleving.
- Midden-Holland heeft een gemeenschappelijke cultuur en historie. Kenmerkend is de grote gemeenschapszin, waarbij veel maatschappelijke activiteiten ontplooid worden.

Stad en land zijn sterk verweven, maar het stedelijk en landelijk gebied verschillen ook van elkaar en hebben hun eigen (lokale) opgaven.

Gouda is de centrumstad met een hoog voorzieningenniveau en goede verbindingen over weg, water en spoor. Een stad met veel burgerinitiatieven, vrijwilligers en evenementen. De prachtige historische binnenstad trekt jaarlijks een miljoen bezoekers. Als ambachts- en handelsstad is Gouda historisch sterk verbonden met de omliggende gemeenten. Gouda is een compacte stad waar de diverse opgaven met elkaar concurreren om de schaarse ruimte: woningbouw, energietransitie, klimaatverandering, ruimte voor bedrijvigheid, de kwaliteit van de openbare ruimte etc. Dit vraagt om heldere keuzes.

De Krimpenerwaard ligt tussen de rivieren Lek, Hollandse IJssel en Vlist. Dit heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van watergebonden bedrijvigheid, zoals scheepswerven. Het oudhollands cultuurlandschap heeft een rijke cultuurhistorie en is van grote waarde voor landbouw, natuur en recreatie. De historische boerderijen, molens en kerken in het gebied getuigen van deze rijke geschiedenis. Net als Zilverstad Schoonhoven met het nationaal Zilvermuseum en de historische kern van Haastrecht.

Een belangrijke uitdaging is de ontwikkeling naar een volhoudbare landbouw met hogere biodiversiteit en waterkwaliteit en minder uitstoot van broeikasgassen en stikstof en het behoud van de leefbaarheid van de kernen.

De gemeente Zuidplas kenmerkt zich door levendige gemeenschappen met een dorps karakter in een sterk verstedelijkte omgeving. Zuidplas heeft zich in het verleden ontwikkeld van plas tot polder. Het agrarisch landgebruik heeft bijgedragen aan het open landschap dat de landschappelijke, open uitstraling van de gemeente bepaalt. Tegelijk is Zuidplas omringd door steden, waardoor de voorzieningen en voordelen van de stad vlakbij zijn. Uniek is ook dat het laagste punt van Nederland in Zuidplas te vinden is. De bouw van “het vijfde dorp” (8000 woningen) betekent een mooie ruimtelijke uitdaging én draagt substantieel bij aan de landelijke woningbouwopgave.

¹ In bijlage 1 is gedetailleerde en cijfermatige informatie opgenomen over de gebiedskenmerken van Midden-Holland.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk ligt centraal, goed bereikbaar en midden in de drukke Randstad. Tegelijkertijd kenmerkt de gemeente zich door rust en ruimte, het uitgestrekte en waterrijke Groene Hartlandschap én door de dorpen met elk hun eigen karakter. Van oudsher is de economie gericht op kaas en transport. Bodegraven-Reeuwijk maakt deel uit van de Greenport regio Boskoop, een boomkwekerijcluster van internationale betekenis. De natuurgebieden en het oppervlaktewater beslaan ruim één vijfde van het grondgebied. Het Reeuwijkse Plassengebied is een aantrekkelijk recreatiegebied in de regio. Belangrijke opgaven zijn het oplossen van het woningtekort met behoud van het dorps karakter en het open landschap, en het behoud van de bereikbaarheid.

Het huidige Waddinxveen is in de 19e eeuw ontstaan uit drie kernen die door ontginning en inpoldering van diverse veenplassen aan elkaar zijn gegroeid. Waddinxveen heeft daardoor niet de gebruikelijke opbouw met één oude dorpskern. De iconische Hefbrug over de Gouwe vormt door de monumentale heftorens van meer dan dertig meter hoogte een indrukwekkend silhouet in het landschap. Waddinxveen kenmerkt zich door vier pijlers: hechte gemeenschappen, centrale ligging in de Randstad met goede bereikbaarheid, omringd door groen, met een sterk bedrijfsleven. Maakindustrie, Innovatieve glastuinbouw, logistiek en distributie zijn belangrijke sectoren. Het aantal inwoners is de laatste jaren sterk gegroeid en groeit de komende jaren ook nog door. Dit brengt grote opgaven met zich mee, bijvoorbeeld om de voorzieningen mee te laten groeien met de groei van het aantal inwoners.

Waarom werken wij samen?

van “moeten samenwerken” naar “willen samenwerken”

Het is belangrijk om antwoord te kunnen geven op de vraag waarom we nu juist als deze vijf gemeenten met elkaar samenwerken.

De vijf gemeenten van de regio Midden-Holland zijn namelijk niet per sé logisch en onontkoombaar met elkaar verbonden. Gouda heeft als centrumgemeente een regiofunctie. Maar alle gemeenten hebben van oudsher ook sterke relaties met andere gemeenten of samenwerkingsverbanden buiten de regio.

Sinds 2015 is een kentering te zien in dit beeld. De gemeenten hebben de stap gezet van “moeten samenwerken” naar “willen samenwerken”:

- De gemeentelijke herindelingen die hebben plaatsgevonden hebben de samenwerking in Midden-Holland gelijkwaardiger gemaakt.
- Het besef dat we moeten samenwerken om iets te bereiken wordt breed gedeeld. Midden-Holland ligt immers ingeklemd tussen krachtige regio's.
- Gouda is als centrumgemeente gegroeid in haar functie als belangenbehartiger van de regio.

Deze samenwerking heeft al veel opgeleverd. Het lukt in onderlinge afstemming goed om strategische plannen op te stellen en we worden steeds beter in het organiseren van onze lobby. Voorbeelden zijn de lobby rond de verbreding van de A20 en de Bodegravenboog en woningbouwprojecten als Westergouwe, Triangel en het Vijfde Dorp.

Naast de versterking van de onderlinge samenwerking blijft de externe oriëntatie bestaan.

Dat betekent dat we bewust kiezen welke opgaven, thema's of projecten we gezamenlijk oppakken in de regionale samenwerking in Midden-Holland. De regiogemeenten maken daarbij doorlopend de afweging over wat de juiste schaal is waarop een opgave het best kan worden opgepakt. Wat doen we gezamenlijk als regio Midden-Holland en wat pak je als regiogemeente in een ander verband op?

We werken als vijf gemeenten samen:

1. Als het nodig en efficiënt is om **specialistische kennis en uitvoeringskracht** te bundelen:
  - a) *Sociaal Domein*:
Per 1 maart 2023 is de Regionale Werk Organisatie Sociaal Domein Midden-Holland i.o. gestart. Daarin werken we samen aan het verbeteren van regionale uitvoering van taken in het sociaal domein. De ontwikkeling naar een gemeenschappelijke regeling wordt doorgezet.
  - b) *Energietransitie*:
De regionale opgave van de energietransitie is beschreven in de Regionale Energiestrategie Midden Holland (RES). We zetten in op het leggen van zonnepanelen op grote daken van bedrijven, grote gebouwen en parkeerterreinen, en op het aanleggen van zonnevelden langs rijks- en provinciale wegen. We maken duidelijk waar de zonnevelden kunnen komen en aan welke eisen die moeten voldoen. Als blijkt dat zonne-energie te weinig oplevert, komen de aangegeven reservegebieden voor windenergie in beeld.
  - c) *Innovatief omgaan met bodemdaling*
Bodemdaling (als gevolg van veenafbraak en zetting) is een typerende opgave voor het Groene Hart als geheel – zowel in de stedelijke als in de landelijke omgeving. Dit is een belangrijke landelijke opgave waar Midden-Holland een trekkersrol kan (blijven) vervullen in een nationaal vraagstuk. Het landelijk Platform Slappe Bodem is ontstaan vanuit de regionale samenwerking in Midden-Holland. Want Midden-Hollanders wonen, werken en recreëren in veengebied.. Een veenbodem is een levende bodem. Niet de makkelijkste bodem om op te bouwen of te boeren, maar wij laten zien dat het mogelijk is. Met onze handen-uit-de-mouwen-mentaliteit en door samen te werken hebben we ons van die bodem meester gemaakt. Deze ervaring en kennis blijven we uitbouwen en ontwikkelen, bijvoorbeeld in het landelijk Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen. Onze expertise op dit vlak is dan ook ongekend en van grote waarde. Nationaal en internationaal. Nu en in de toekomst.
2. Als **afstemming en lobby** nodig is om gemeentegrens overstijgende opgaven aan te pakken (zie hierna, onder “Inhoudelijke basis voor samenwerking”)

Inhoudelijke basis voor samenwerking

Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de opgaven die om een gezamenlijke regionale aanpak vragen van de gemeenten van Midden-Holland. Wat zijn de opgaven voor de regio Midden-Holland, oftewel: Waar zijn we samen van? En waarom?

Deze opgaven zijn niet statisch, ze ontwikkelen zich in de tijd.

De gezamenlijke opgaven zijn geïdentificeerd op basis van:

- De gebiedskenmerken van Midden-Holland (zie bijlage 1)
- Ontwikkelingen in het gebied, waaronder de brede welvaart in Midden-Holland
- Het schaalniveau van de aanpak van de opgaven: lokaal, regionaal, bovenregionaal

Ontwikkelingen: het gaat goed, maar wat komt er op ons af?

Het gaat goed in Midden-Holland

Onze regio staat er op dit moment goed voor. Dit blijkt uit onderzoek naar de stand van de brede welvaart in Midden-Holland.² Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven van de mensen die in Midden-Holland wonen, dus hun welzijn, gezondheid, leefomgeving en de andere aspecten van hun leven.³

Midden-Holland scoort op het gebied van brede welvaart over vrijwel de gehele linie hoger dan het landelijk gemiddelde. De regio staat er op dit moment goed voor, zowel economisch als op het gebied van de arbeidsmarkt, de tevredenheid met de vrije tijd en de scores op de thema's milieu, gezondheid en veiligheid. In bijlage 2 is dit verder uitgewerkt.

Wat komt er op ons af?

Het is zaak dat we dit niveau van brede welvaart in de toekomst vasthouden en/of verder uitbouwen. Dat vergt een forse inspanning. In de regio Midden-Holland spelen diverse ontwikkelingen die op de lange termijn grote gevolgen hebben voor ons gebied. Dit is geen toekomstmuziek: de lange termijn begint nu, want de afspraken en plannen daarvoor worden nu gemaakt. Denk hierbij o.a. aan het traject van de provinciale Ruimtelijke Puzzel, het Programma Landelijk Gebied en de uitwerking van de NOVEX-gebieden, o.a. op basis van het principe "Water en Bodem Sturend."⁴

- *Verstedelijking en mobiliteit*
De woningbouwopgave voor onze regio betekent een verdere verstedelijking van het gebied. We bouwen voor onze eigen inwoners en leveren een bijdrage aan de bovenregionale woningbouwopgave. Het inwonertal van onze regio groeit hard. Dat brengt forse uitdagingen met zich mee, onder meer op het gebied van mobiliteit en toegankelijkheid van (voldoende) recreatiegebieden. Daarnaast is er behoefte aan meer ruimte voor bedrijventerreinen.
- *Vitaal en toekomstbestendig platteland met landschappelijke kwaliteit*
De belangen van natuur, stikstof, water en klimaat worden samengebracht als randvoorwaarden voor een vitaal platteland. Het landelijk gebied kan zich binnen die randvoorwaarden ontwikkelen tot een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken, landbouw te bedrijven en te recreëren. Dit alles binnen de context van bodemdaling.

²) Bron: Eindrapport Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem Midden-Holland, paragraaf 5.5 Berenschot, februari 2023

³) Het CBS meet sinds 2020 de brede welvaart op regionaal niveau. In de regionale Monitor Brede Welvaart worden 8 thema's met in totaal 42 indicatoren gebruikt om de brede welvaart 'hier en nu' en 'later' in kaart te brengen voor gemeenten, provincies en COROP-gebieden. Samen geven deze indicatoren een breed beeld van de staat en ontwikkeling van de regionale kwaliteit van leven. Zie link:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/brede-welvaart-trend>

⁴) Het kabinet wil bij de inrichting van Nederland meer rekening houden met water en bodem. Provincies kunnen samen met alle betrokken partijen een gebiedsgerichte aanpak opstellen. Voorbeelden van randvoorwaarden:

- o Bouwlocaties: niet meer bouwen in de diepste delen van diepe polders en in de uiterwaarden van rivieren.
- o Hoger grondwaterpeil: per gebied bepalen in welk tempo welk doel kan worden bereikt.

- *Bodemdaling*
Bodemdaling (als gevolg van veenafbraak en zetting) speelt zowel in de stedelijke als in de landelijke omgeving. Wij verzamelen en ontwikkelen innovatieve oplossingen om te bouwen, te boeren en te leven op veengebied.
- *Energietransitie*
Er is ruimte nodig voor het duurzaam opwekken van energie. Die ruimte kan dan niet voor andere functies worden gebruikt. Het plaatsen van zonnepanelen op grote daken en van zonnenvelden beïnvloedt de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. Een andere grote opgave is het aanpassen van de bestaande woningen aan de duurzame energievoorziening (van gas af naar....).
- *Ontwikkeling economische sector*
Midden-Holland kent een specifieke bedrijvensector met veel MKB-spelers en maakindustrie, waarin veel vraag is naar praktisch opgeleiden. Het is van belang dat het opleidingsniveau goed aansluit bij de behoeften van de sector. Daarbij komt nog de krapte op de arbeidsmarkt. Het binden van talent is dan ook één van de grote opgaven voor de regio.
- *Ontwikkeling bevolkingssamenstelling*
De vergrijzing ligt in Midden-Holland iets lager dan het Nederlands gemiddelde, maar het vormt ook voor onze regio een ontwikkeling om rekening mee te houden. Het aantal jongeren (0 -20 jaar) is in verhouding tot het aantal inwoners van 20 tot 65 jaar iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

Gezamenlijke opgaven voor de regio Midden-Holland

De rode draad in onze gezamenlijke opgaven is het **toekomstbestendig borgen en zo mogelijk verbeteren van het huidige niveau van brede welvaart in onze regio.**

Als wij erin slagen om ons huidige niveau van brede welvaart te behouden, hebben wij de rest van Nederland iets te bieden: ruimte voor wonen, voor ondernemen, voor recreatie en de aanwezigheid van goed opgeleide arbeidskrachten.

Overkoepelende opgave

Voor het behoud van de leefbaarheid en sociale cohesie in de regio is het van belang dat jongeren in onze regio blijven wonen en werken. Dit vraagt om ruimte voor woningen en voor bedrijvigheid (MKB!) en om een goede aansluiting tussen onderwijs en de regionale arbeidsmarkt. Een gezonde groei van de regio vraagt om een duurzame groei van de mobiliteit. Hierbij moeten we de balans bewaken tussen verstedelijking en de kwaliteit van het landschap en rekening houden met de specifieke uitdagingen van de bodemdaling.

De overkoepelende opgave valt uiteen in de volgende regionale opgaven (verder uitgewerkt in bijlage 3):

1. Gezonde groei van de regio

De groei van het aantal huishoudens ligt in Midden-Holland flink boven het landelijk gemiddelde.

Midden-Holland – De Groene Randstad - is een gewilde plek om te wonen. De regio biedt stedelijke voorzieningen met recreatie en natuur in de directe nabijheid, centraal gelegen in de Randstad én het Groene Hart. Het aantal mensen (zowel gezinnen als eenpersoonshuishoudens) dat van de Randstad naar Midden-Holland verhuist, stijgt ieder jaar. Waar veel gemeenten juist een tegenovergestelde beweging zien, vraagt dit in Midden-Holland om een gezamenlijke ontwikkeling en coördinatie van de woningvoorraad.

Onze woningmarkt staat onder druk door nieuwe inwoners die groen en betaalbaar willen wonen, maar ook door onze eigen inwoners die er willen blijven.

Ten opzichte van andere regio's heeft Midden-Holland bovendien een hoog aantal inwoners van 0 tot 20 jaar in verhouding tot het aantal inwoners van 20 tot 65 jaar. Deze "groene druk" betekent dat in de nabije toekomst het aantal jongeren dat een woning zoekt hoog zal zijn. Deze jongeren willen we omwille van de leefbaarheid graag vasthouden in de regio. Het bouwen van extra woningen (ook voor specifieke doelgroepen) voor nieuwe inwoners én voor eigen (jongere) inwoners is dus noodzakelijk.

2. Werken aan onze economie en arbeidsmarkt

Midden-Holland kenmerkt zich door een bloeiend MKB met een grote verscheidenheid aan bedrijven. Veel (familie)bedrijven hebben hun wortels al generaties lang in het gebied, maar horen bij een wereldwijd netwerk van internationale en interregionale ketens. Midden-Holland is een (bouw)logistieke- en distributiehotspot met Schiphol en Rotterdamse haven om de hoek. Ook zijn wij onderdeel van de Cheese Valley: met hoogwaardige technologie wordt van het melk van Hollandse koeien kaas geproduceerd en verhandeld over de hele wereld.

De regio staat er goed voor, zowel economisch als op het gebied van de arbeidsmarkt, maar er is werk aan de winkel. Bijvoorbeeld: de stijging van het Bruto Regionaal Product in Midden-Holland bleef in de periode 2018-2021 onder het Nederlands gemiddelde.

Voor een bloeiend (MKB) bedrijfsleven is nodig:

- Realiseren van voldoende (schuif)ruimte voor bedrijvigheid
- Personeel met de juiste opleiding: verbeteren aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt
- Binden van talent. Het is zaak om (jongere) arbeidskrachten voor de regio te behouden. Dit vraagt o.a. om passende woningen voor deze doelgroep.
- Doorstroming op de arbeidsmarkt
- Innovatiekracht. Hoe zorgen we ervoor dat de sector innovatief blijft zonder dat er een grote speler is die ons mee op pad neemt?

3. Duurzame bereikbaarheid

Midden-Holland groeit en dat betekent dat onze bereikbaarheid moet meegroeien. Een goede bereikbaarheid is essentieel voor de leefbaarheid in Midden-Holland. Een goede bereikbaarheid is ook essentieel voor het sterk houden van Midden-Holland als vestigingslocatie voor bedrijven.

De bereikbaarheid moet op een duurzame manier groeien: in het kader van de uitvoering van het Klimaatakkoord en het Schone Lucht Akkoord werken we aan de verduurzaming van de mobiliteit, reductie van de CO₂-uitstoot en verbetering van de luchtkwaliteit.

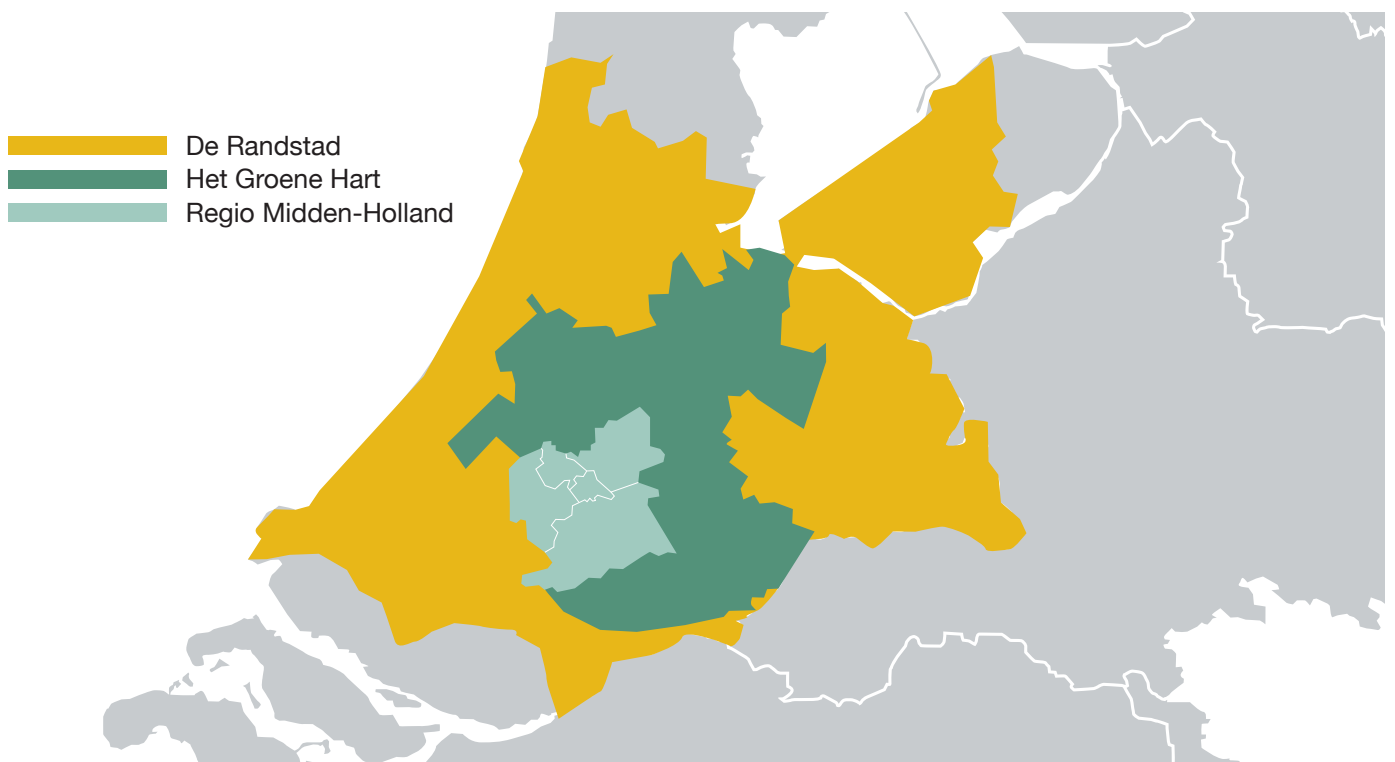
De potentie van ons mobiliteitsnetwerk is groot, zowel over spoor, wegen, water als via snelfietsroutes. De opgave is om onze bereikbaarheid naar de toekomst te borgen door het mogelijk maken van stevige investeringen in mobiliteitsknooppunten, gecombineerd met een uitgekiend verstedelijkingsbeeld.

Nadere uitwerking opgaven

De drie opgaven zijn uitgebreider beschreven in bijlage 3. De regionale opgaven kunnen nog scherper in beeld gebracht worden als nader onderzoek wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld naar de verdeling van de brede welvaart over de inwoners van Midden-Holland. Over het geheel genomen gaat het goed in Midden-Holland, maar gaat het ook voor iedereen goed?

Verhouding regio Midden-Holland tot andere samenwerkingsverbanden

Het grondgebied van de regio Midden-Holland is onderdeel van het grotere gebied van de Randstad en van het Groene Hart. Als regio zelf liggen we als het ware “ingeklemd” tussen een aantal grotere regio’s. Dit zien we terug in de belangrijkste dagelijkse verplaatsingen van onze inwoners. Als we de verplaatsingen binnen de eigen gemeente buiten beschouwing laten, blijft slechts ongeveer 30% van de verplaatsingen binnen de regio. Met andere woorden: 70% van de belangrijke dagelijkse verplaatsingen van onze inwoners gaat dan naar buiten de regio. Dit is een hoog percentage ten opzichte van andere regio’s. Het zegt iets over onze grote verwevenheid met onze omgeving.

Door samen op te trekken kunnen we meer invloed uitoefenen op bovenregionale afstemming. Onze oriëntatie is daarbij afhankelijk van de inhoud van de opgave.

Wij zoeken daarbij actief verbinding met het gebied rondom onze regio en opereren succesvol in wisselende samenwerkingsverbanden (structureel en incidenteel) op bovenregionaal en regionaal niveau. Dit is een specifiek kenmerk van de regio Midden-Holland; wij onderscheiden ons hiermee van andere regionale samenwerkingsverbanden.

Verhouding tot onze buurregio's

Wij werken het meest intensief samen met Holland-Rijnland: in het Bestuurlijk Platform Groene Hart en de Veiligheidsregio Hollands-Midden. We stemmen steeds vaker strategisch af en lobbyen op de thema's mobiliteit, economie, wonen. Dit loopt soms ook via het samenwerkingsverband Alphen aan den Rijn – Gouda – Woerden (AGW), waarbij Gouda zorgt voor de afstemming met de regio.

De buurregio's U10 en de regio Alblasserwaard – Vijfheerenlanden zijn eveneens lid van het Bestuurlijk Platform Groene Hart. Alblasserwaard-Vijfheerenlanden ontmoeten we verder ook in het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden (waterveiligheid) net als onze buurregio Drechtsteden.

Onze relatie met de Metropoolregio Rotterdam - Den Haag bestaat vooral uit lobby-activiteiten op de thema's mobiliteit en economie. Met de bovenbuurman Metropoolregio Amsterdam onderhouden we feitelijk geen contact.

De regio Midden-Holland is lid van de volgende structurele bovenregionale samenwerkingsverbanden:

- Bestuurlijk Platform Groene Hart
  - o NOVEX
  - o bodemdaling
  - o energietransitie
  - o economie
  - o landschap en identiteit
  - o bereikbaarheid
- Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaad (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Bestuurlijk Overleg Economie Zuid-Holland
- Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden (waterveiligheid)
- Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie, werkregio Midden-Holland (klimaatadaptatie)
- Provinciale Regietafel (duurzame opvang asielzoekers)
- Regionale en provinciale woondealtafel (versnelling woningbouw)

Informele afstemming op niveau van Midden-Holland

- Het landelijk Platform Slappe Bodem wordt door de regio Midden-Holland gefaciliteerd, maar er is geen vertegenwoordiging namens de regio Midden-Holland. De gemeenten zijn lid op individuele basis en stemmen informeel met elkaar af op het niveau van Midden-Holland.
- Veiligheidsregio Hollands Midden: gemeenten zijn lid op individuele basis en stemmen informeel met elkaar af op het niveau van Midden-Holland
- Hecht GGD Hollands Midden: gemeenten zijn lid op individuele basis en stemmen informeel met elkaar af op het niveau van Midden-Holland

Het strategisch netwerk is weergegeven in het plaatje hieronder.

Strategisch Netwerk regio Midden-Holland

